

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Музичне мистецтво естради»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНИЙ КУРС ІМПРОВІЗАЦІЇ

Рівень вищої освіти перший
Ступінь вищої освіти бакалавр
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Дніпро, 2019

Інформація про викладача	
ПІБ	Вінаріков Данило Сергійович - український джазовий саксофоніст, композитор, аранжувальник. Випускник Дніпропетровської академії ім. М. Глінки (ступінь спеціаліста).
Науковий ступінь	магістр
Наукове звання	—
Посада	викладач кафедри «Музичне мистецтво естради» Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки
Місце роботи	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки
Адреса кафедри	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 231
Контакти	050-182-10-55
E-mail	Сайт: danilajmh@gmail.com
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри
Місце	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 231

• АНОТАЦІЯ

“Практичний курс імпровізації” розглядає комплекс теоретичних та практичних елементів джазової музики, необхідних для професійної виконавської діяльності. Цей комплекс включає в себе базову джазову теорію, вивчення засобів, необхідних для імпровізації, стильові основи, аналіз соло відомих джазових музикантів. Всі елементи курсу розраховані на практичне застосування, в тому числі в таких дисциплінах як "Фах", "Ансамбль", "Джазовий оркестр".

• ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестри
Всього годин за навчальним планом, з них:	300	10	I-IV
Аудиторні заняття, у т.ч:	160		
практичні заняття	160		
Індивідуальні	0		
Самостійна робота, у т.ч:	140		
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Завдання курсу:

- надати необхідні знання для роботи з джазовим репертуаром;
- сформувані необхідний обсяг знань для самостійного аналізу музичних творів, індивідуальних імпровізаційних стилів інших музикантів
- сформувані комплекс виконавських якостей, необхідних для імпровізаційної виконавської діяльності

Фахові компетентності:

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності

музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.

- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
- Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та виконавськими методиками.
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності виконавця.
- Здатність транскрипції та стилевого аналізу джазових соло інших музикантів
- Здатність створювати власні джазові соло з врахуванням особливостей стилю та власних виконавських здатностей
- Здатність до взаємодії з ансамблем в контексті спонтанної імпровізації

Загальні компетентності:

- Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання:

- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Усвідомлювати функцію та значення імпровізації у контексті сучасного мистецтва

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

Модуль 1. Знайомство з джазовою музикою та її базовими елементами

ТЕМА 1. Основні стилі джазової музики на базі історії. Порівняння класичних та джазових форм. Роль джазової музики у суспільстві.

ТЕМА 2. Знайомство з буквенною системою нотації.

ТЕМА 3. Розуміння ритму у свінговій музиці .

ТЕМА 4. Повторювання тризвуків для подальшого ознайомлення з септакордами. Знайомство з септакордами.

Модуль 2. Елементи джазового соло

ТЕМА 5. Лади натурального мажору. Іонійський, дорійський, лідійський, міксолідійський, та їх септакорди. Застосування ладів у інтервальному русі.

ТЕМА 6. Звернення септакордів та упорядкування їх у мелодичні лінії.

ТЕМА 7. Оспівування головних акордових звуків. Побудова патернів.

Модуль 3. Надбудови та альтерації. Бібоп

ТЕМА 8. Терції та септими (guide tones). Прогресії II-V-I, III-VI-II-V та II^m7(b5)-V7(b9)-Im. Власні підготовленні фрази.

ТЕМА 9. Бібопові лади та принципи їх побудови. Принципи побудови бібопових ліній. Ввідні ноти, оспівування ступеней акорду. Характерні елементи бібопових фраз. Написання соло у гамообразному русі.

ТЕМА 10. Альтерації надбудов, тритонова зміна. Бібопові лінії.

ТЕМА 11. Вводні звуки, оспівування та відчуття тяжіння. Власна імпровізація.

Модуль 4. Латино-американський джаз.

ТЕМА 12. Головні стильові закони.

ТЕМА 13. Аналіз ритму, гармонічних прогресій та надбудов у контексті латино-американської джазової музики.

Модуль 5. Модальний джаз.

ТЕМА 14. Порівняння Бібопу та модального джазу.

ТЕМА 15. Пентатоніка та її види. Повторення пермутацій. Тризвукові пари. Поєднання тризвукових пар та пентатоніки у власному підготовленному соло.

ТЕМА 16. Ладове мислення. Основні закони модального джазу. Аналіз соло Джона Колтрейна - "Giant Steps".

ТЕМА 17. Власна модальна імпровізація. Стандарт Майлса Девіса - "So What".

Модуль 6. Драматургія джазового соло.

ТЕМА 18. Поєднання мелодії та ритму в імпровізації. Взаємодія соліста та ритм-секції.

ТЕМА 19. Вдосконалення знань про гармонію та лади. Побудова імпровізаційного SOLI у грі в ансамблі.

• СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми для практичних занять:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		п	л	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Тема 1. Основні стилі джазової музики на базі історії.		6				5
Тема 2. Знайомство з буквенною системою нотації.		6				5

Тема 3. Розуміння ритму у свінговій музиці .		6				5
Тема 4. Знайомство з септакордами.		6				6
Тема 5. Лади натурального мажору, принципи побудови.		8				8
Поточний контроль		2				
Всього 1 семестр	63	34				29
Модуль 2.						
Тема 6. Мелодичні лінії септакордів.		11				10
Тема 7. Оспівування головних акордових звуків. Побудова патернів.		11				10
Тема 8 Терції та септими (guide tones). Основні пргресії.		11				10

Тема 9. Бібопові лади та принципи їх побудови		11				11
Поточний контроль		2				
Всього 2 семестр	87	46				41
Модуль 3.						
Тема 10. Альтерації надбудов. Тритонова зміна. Бібопові лінії.		6				5
Тема 11. Вводні звуки, оспівування та відчуття тяжіння.		6				5
Тема 12. Головні стильові закони латино-американського джазу.		6				5
Тема 13. Аналіз ритму, гармонічних прогресій та надбудов у контексті латино-американської джазової музики.		6				6

Тема 14. Порівняння Бібопу та модального джазу.		8				8
Поточний контроль		2				
Всього 3 семестр	63	34				29
Модуль 6.						
Тема 15. Пентатоніка та її види. Тризвукові пари.		8				8
Тема 16. Основні закони модального джазу.		9				8
Тема 17. Власна модальна імпровізація.		9				8
Тема 18. Поєднання мелодії та ритму в імпровізації		9				8

ТЕМА 19. Вдосконалення знань про гармонію та лади.		9				9
Підсумковий контроль		2				
Всього 4 семестр	87	46				41
Усього годин	300	160				140

Теми для самостійної роботи:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Аналіз зразків сучасної джазової музики, виявлення традиційних елементів.	5
2	Тема 2. Обозначення заданих акордів буквами.	5
3	Тема 3. Гра гам восьмими на прикладі соло Декстера Гордона	5
4	Тема 4. Побудова септакордів на основі джазового стандарту "Satin Doll"	6
5	Тема 5. Застосування ладів на основі гамообразного руху у стандарті "Scrapple from the Apple"	8
6	Тема 6. Побудова мелодичних ліній септакордів на своєму інструменті у стандарті "Scrapple from the Apple"	10

7	Тема 7. Оспівування головних акордових ступенів у стандарті "It could happen to you". Гра без акомпаніменту.	10
8	Тема 8. Гра та спів терцій та септім у стандарті "Afternoon in Paris"	10
9	Тема 9. Застосування бібопових ладів у стандарті "Donna Lee". Аналіз теми.	11
10	Тема 10. Побудова власного соло бібоповими ладами та лініями та практичне втілення у стандарту "Blues for Alice"	5
11	Тема 11. Написання власного соло зі застосуванням вводних тонів у стандарту "Like someone in love"	5
12	Тема 12. Аналіз соло Стена Гетза у стандарті "Desafinado"	5
13	Тема 13. Написання власного соло на латино-американський стандарт "Wave" з використанням надбудов та альтерацій.	6
14	Тема 14. Порівняння соло Чарлі Паркера "Blues for Alice" та соло Джона Колтрейна "So What"	8
15	Тема 15. Підготовлене соло пентатоніками на стандарт "So What"	8
16	Тема 16. Аналіз соло Джона Колтрейна "Giant Steps"	8
17	Тема 17. Імпровізаційне спонтанне соло у стандарту "Impressions"	8
18	Тема 18. Гра по 4 такти з учасниками ансамблю користуючись ідеями мелодій.	8

19	Тема 19. Побудова імпровізаційного soli у ансамблі на стандарт "It could happen to you"	9
	Разом	140

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі навчання використовуються наступні методи: консультування, пояснення, метод художньої демонстрації, анотації, метод створення музичних імпровізацій, метод стильового аналізу, метод наслідування, метод зворотного зв'язку, творчі методи, метод міжпредметних зв'язків, інтегративні методи, метод музичних узагальнень, мотиваційний метод, метод створення імпровізації.

7. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль – включає до себе перевірку засвоєння матеріалу тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання практичних завдань. Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі екзамену в терміни, встановлені навчальним планом. Якщо студент виконує у встановлений час всі завдання то підсумковий контроль може мати вигляд суми попередніх результатів. Підсумковий контроль проводиться за бажанням студента або викладача (в разі необхідності).

Серед методів оцінювання – усний, практичний, метод відповідності стилю та прийомів виконання змістові твору, метод аналізу музичного твору.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли студент глибоко й впевнено засвоїв весь теоретичний матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, володіє навичками виконання практичних завдань (гармонізація мелодії, гра секвенцій та модуляцій, гармонічний аналіз), виявляє вміння самостійно узагальнювати проаналізований музичний матеріал, робити висновки.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B
	74 – 81	C

у випадках, коли студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань (гармонізація мелодії, гра секвенцій та модуляцій, гармонічний аналіз).

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D
	60 – 63	E

у випадках, коли студент засвоїв лише вибіркового матеріал, та погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, має складнощі при виконанні практичних завдань (гармонізація мелодії, гра секвенцій та модуляцій, гармонічний аналіз).

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX

Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F
--	--------	---

у випадках, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, не виконує практичну роботу (гармонізація мелодії, гра секвенцій та модуляцій, гармонічний аналіз).

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

За кожну тему студенти отримують 100 балів, які при виставленні підсумкового контролю підсумовуються з урахуванням певного коефіцієнту в залежності від масштабності та важливості теми. Загальна сума балів при підсумковому контролі дорівнює 100 балів. Значення коефіцієнтів відображені у таблиці.

Екзамен або залік проводиться за бажанням студента для підвищення рейтингу.

Модуль 1			Коефіцієнт суми балів
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)			
т.1	т.2	т.3	0,6
0,2	0,2	0,2	
Модуль 2			0,4
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)			
т.4	т.5	т.6	
0,1	0,1	0,2	

100					
Модуль 3					
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				0,5	
т.7		т.8			
0,2		0,3			
Модуль 4					
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				0,5	
т.9		т.10			
0,25		0,25			
100					
Модуль 5					
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				0,5	
т.11	т.12	т.13	т.14		т.15
0,1	0,1	0,1	0,1		0, 1
Модуль 6					
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				0,5	
т.16		т.17			

0,25		0,25		
100				
Модуль 7				0,5
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				
т.18	т.19	т.20	т.21	
0,1	0,1	0,1	0,2	
Модуль 8				0,5
Аудиторні заняття (індивідуальна робота, самостійна робота, к/р тощо)				
т.22		т.23		
0,2		0,3		
100				

Порядок зарахування пропущених занять:

Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом їх самостійного опрацювання студентом (конспектування, підготовка реферату, підготовка до слухової роботи, тестових завдань, презентації тощо) із наступним їх захистом за розкладом консультацій викладача.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
---------------	--------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Mark Levine. *Jazz Theory Book*, 1st edition. Sher Music, 2011, 522 p.
- Mark Levine. *The Jazz Piano Book*, 1st edition. Sher Music, 2011, 306 p.
- Berliner, Paul F. *Thinking in Jazz: The Infinite Art of Improvisation*, 1st edition. University of Chicago Press. 2009, 904 p.
- Gary Lindsay. *Jazz Arranging Techniques From Quartet to Big Band*. Staff Art Publishing, 2004, 237 p.
- Bert Ligon. *Jazz Theory Resources*. Houston Publishing, Inc., 2001, 317 p.

- Surmani, A., Surmani, K., Manus, M. Alfred's Essentials of Music Theory: A Complete Self-Study Course for All Musicians. Alfred Music, 2004, 152 p.

Допоміжна

- George Russel. The Lydian Chromatic Concept of Tonal Organization: The Art and Science of Tonal Gravity by George Russell (4th edition). Concert Pub., 2001, 252 p.
- Jerry Bergonzi. Inside Improvisation: Melodic Structures. Advance Music, 2007, 93 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- The Jazz Resource. Jazz Theory.
[_https://www.thejazzresource.com/jazz_theory.html](https://www.thejazzresource.com/jazz_theory.html)
- Jazz Piano School. Understanding Jazz Theory.
[_https://jazzpianoschool.com/3-most-important-jazz-theory-concepts/](https://jazzpianoschool.com/3-most-important-jazz-theory-concepts/)